

Itä-Suomen neuvottelukunta

Itä-Suomen näkemykset valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun

Itä-Suomi – **Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Kainuun, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakunnan liitot** – haluaa olla aktiivisesti mukana kehittämässä koko Suomen liikennejärjestelmää toimivaksi, turvalliseksi ja kestäväksi.

Itä-Suomen menestyminen on koko Suomen kansantalouden, BKT:n ja viennin kannalta kriittinen kilpailu- ja menestystekijä. Sen vuoksi itäisen Suomen toimijat haluavat laaja-alaisesti olla mukana kehittämässä valtakunnallista liikennejärjestelmää. Yhteissuunnittelun teemana voisivat olla liikennejärjestelmän kehittämisen vaikuttavuustavoitteet ja aluetaloudelliset vaikutukset.

Itä-Suomi on osaava kumppani valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisprosessissa, koska alueella on pitkäaikaisesti ja vuorovaikutteisesti tehty ylimaakunnallisia, maakunnallisia ja kaupunkiseutujen liikennestrategioita ja liikennejärjestelmäsuunnitelmia sekä jatkuvaa liikennejärjestelmätyötä, joissa ovat laaja-alaisesti mukana kaikki liikennejärjestelmän toimijat.

Itä-Suomi tarjoaa pitkäaikaista kokemusta ja on valmis monipuoliseen yhteistyöhön koko valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitteluprosessissa työn ohjelmoinnista hyväksytyn suunnitelman toteuttamiseen.

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman laadintaprosessi

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnittelun tulee tapahtua vuorovaikutteisena ja aitoon yhteistyöhön perustuvana suunnitteluprosessina. Itä-Suomi haluaa olla aktiivinen toimija, ei pelkästään ulkopuolinen vaikuttaja. Pitkäaikaisen ja laaja-alaisen liikennejärjestelmäperinteen vuoksi Itä-Suomella on tarjota suunnitteluprosessin kaikkiin vaiheisiin monipuolista osaamista. Itä-Suomi haluaa olla mukana myös liikennejärjestelmää koskevissa selvityksissä ja kokeiluissa.

Itä-Suomen neuvottelukunta

Liikennejärjestelmää on tarkasteltava valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnittelussa kattavasti ja laaja-alaisesti lain 15a pykälän mukaisesti. Alueellisesti on tarkasteltava yhdenvertaisesti koko maata kansainvälisine yhteyksineen.

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnittelun lähtökohtana tulee olla ajantasainen tilannekuva Suomen liikennejärjestelmän nykytilasta sekä rajat ylittävistä kansainvälisistä liikennejärjestelmäsuunnitelmista (esimerkiksi Barentsin alue) sekä liikenteen ja infran kehitysnäkymistä ja tulevaisuuden kuvista raja-alueilla.

Vaihtoehtoisten skenaarioiden pohjalta laadittava Suomen liikennejärjestelmän tulevaisuuskuva on pohjana suunnitelmassa esitettäville liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteille ja toimenpiteille. Skenaarioiden pohjaksi ei tällä hetkellä ole kaikista liikennejärjestelmän osista ajantasaisia tietoja, joten ne on selvitettävä ennen suunnittelun käynnistymistä. Esimerkiksi Suomen rataverkosta ei viime aikoina ole laadittu tulevaisuuskuvaa.

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman sisältö ja rakenne

Toimivan, turvallisen ja kestävän liikennejärjestelmän tulee vahvistaa koko maan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä ottaen huomioon alueiden tarpeet ja erityispiirteet. Valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnittelussa on analyyttisesti tarkasteltava, mitä hyötyjä eri alueiden liikennejärjestelmän kehittäminen synnyttää alue- ja kansantalouksille ja mm. viennille. Vastaavasti on syytä tarkastella, mitä jää puuttumaan, mikäli valtakunnallista liikennejärjestelmää ei kehitetä alueiden tarjoamat mahdollisuudet huomioon ottaen. Liikennejärjestelmäsuunnitelman tulee edistää valtakunnallisten alueiden kehittämistavoitteiden ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toteutumista.

Valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa tulee esittää Suomen liikennepolitiikan ja liikennejärjestelmän kehittämisen päämäärät, tavoitteet ja painopisteet sekä niihin perustuvat toimenpiteet. Niiden tulee varmistaa maan eri osien tarpeiden mukainen ja yhdenvertainen kehittäminen.

ETELÄ-KARJALA ETELÄ-SAVO KAINUU POHJOIS-KARJALA POHJOIS-SAVO

Itä-Suomen neuvottelukunta

12-vuotinen toimenpideohjelma osa valtakunnallista liikennejärjestelmäsuunnitelmaa

Liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain 15b pykälän mukaan valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan on sisällytettävä 12 vuodeksi laadittava ohjelma, joka sisältää valtion ja kuntien toimenpiteitä sekä valtion rahoitusohjelman.

Toimenpideohjelman tulee perustua valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitettyihin liikennepolitiikan ja liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteisiin ja painopisteisiin. Toimenpideohjelmassa on varauduttava myös tulevaisuuden kehittämishankkeiden selvittämiseen ja suunnitteluun. Toimenpideohjelman tulee käsittää kattavasti kaikki liikennejärjestelmän kehittämisen osa-alueet, eikä sen tule koostua yksistään infrahankkeista.

Itä-Suomen esitykset valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tulee kehittää maan liikennejärjestelmää kokonaisuutena toimivammaksi, turvallisemmaksi ja kestävämmäksi myös maan eri osien elinvoimaisuutta, aluetalouden kehittymistä ja saavutettavuuden parantumista tukien. Itä-Suomen kannalta kaikki liikennemuodot ovat tärkeitä, myös vesiliikenne Saimaan kanavan ja syväväylien vuoksi.

Itä-Suomen maakuntien tavoitteena on koko alueen elinvoimaisuuden lisääminen ja asuttuna säilyttäminen. Keskusten ulkopuolisilla harvaan asutuilla alueilla tämä asettaa suuria haasteita liikennejärjestelmän kehittämiselle, jotta tarjolla on arkielämälle turvallisia ja sujuvia liikennepalveluita ja liikkumisen mahdollisuuksia. Kaupunkeja ja maaseutua ei tule nähdä toistensa vastakohtina vaan liikennejärjestelmää on kehitettävä toiminnallisena kokonaisuutena edistämällä erityisesti joukkoliikennettä ja muuta liikkumisen yhteisöllisyyttä.

Itä-Suomen vahvuuksia ja maakuntien elinkeinoelämän kehittämisen painopisteitä ovat erityisesti metsä-, elintarvike-, metalli-, konepaja-, kaivannais- ja matkailuklusterit. Kaikki alat vaikuttavat merkittävästi liikennejärjestelmän eri osa-alueisiin ja synnyttävät liikennetarpeita sekä itäisen Suomen sisällä että valtakunnallisesti rauta-, maan- ja vesiteitse solmuihin ja terminaaleihin, kuten vientisatamiin sekä lentokentille ja rajanylityspaikoille. Itä-Suomessa luonnonolosuhteet, vesistöjen runsaus ja mäkisyys, tuovat monenlaisia lisähaasteita liikennejärjestelmän ylläpidolle ja kehittämiselle. Elinkeinoelämälle hyvä saavutettavuus ja liikenteen ennakoitavuus on välttämättömiä, mutta liikennejärjestelmää on kehitettävä tarpeellisten yksittäisten infraparannushankkeiden lisäksi kokonaisvaltaisesti.

ETELÄ-KARJALA ETELÄ-SAVO KAINUU POHJOIS-KARJALA POHJOIS-SAVO

Itä-Suomen neuvottelukunta

Liikenteen, liikkumisten ja kuljetusten tulevaisuuden toimintaympäristöhaasteet – mutta toisaalta myös uudistumisen mahdollisuudet – ovat valtaisat. Merkittävimmät näistä liittyvät ilmastovelvoitteisiin ja muihin ympäristötavoitteisiin, jotka ovat väistämättömänä lähtökohtana liikennepolitiikan ja liikennejärjestelmän kehittämisen tavoitteita ja painotuksia asetettaessa. Itä-Suomen mielestä päämääränä tulee olla liikennejärjestelmän määrätietoinen ja kokonaisvaltainen kehittäminen kestävämmäksi, mikä edellyttää perustavaa laatua olevia muutoksia nykyisiin liikkumistottumuksiin ja kuljetustapoihin mm. edistämällä raideliikennettä. Digitalisaation ja tietoliikenteen kehittyminen avaavat täysin uusia mahdollisuuksia kestävämmälle ja turvallisemmalle Suomen ja sen eri alueiden liikennejärjestelmälle.

Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Kainuun, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakuntien liitot

Hyväksytty Itä-Suomen neuvottelukunnan kokouksessa Helsingissä 25.10.2018

Itä-Suomen puheenjohtaja maakunnan puolesta

Risto Poutiainen
Maakuntajohtaja
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Sami Laakkonen
Yhteyspäällikkö
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Itä-Suomen neuvottelukunta

Jakelu:

Liikenne- ja viestintäministeri

Liikenne- ja viestintäministeriö

Liikennevirasto

Eduskunnan liikennevaliokunta

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikennejaos

Työ- ja elinkeinoministeriö

Ympäristöministeriö

Parlamentaarinen liikennejärjestelmätyöryhmä

Itä-Suomen kansanedustajat

Maakuntien liikennejärjestelmätyöryhmät

Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Pohjois-Savon ELY-keskus

Kainuun ELY-keskus

Etelä-Savon ELY-keskus

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Kaakkois-Suomen ELY-keskus